

saavad rukkid ema

Käsikiviga jahvatamine.

Rukkimaarjapäeval saab näha ning ka proovida rukkitoid.

kikohvi, mis on valmistatud muuseumi leivatares. Rukkimaarjapäeval peetakse mõttetalgud, kus arutletakse rukkikasvatuse hetkeseisust Eestis ja Euroopas ning ei puudu ka päevakõne Rukkikuningas Hans I-lt.

Toimub ka rukkimaarjapäeva laat, kuhu on oodatud värsked puu- ja köögiviljad ning küpsetised. Lisaks on võimalik osta kohalikke käsitöid. Avatud on ka muuseumi köök, kus saab süüa maitsvat suppi ja pannkooki. Põllumajandusmuuseumi turundus- ja kommunikatsioonijuht Katrin Vask teatab, et töötubades oodatakse huvilisi, sest sepa käe all saab valmistada sepiseid, voolida puidust endale võinuga või pannilabidas, teha taimetrükki ja osaleda roigasmööbli valmistamisel. Töötube juhenda-

vad muuseumi kogenud käsitöomeistrid.

Muuseum viib aastaringselt läbi õppeprogrammi "Rukkileib meie laual". Juba aastaid kasvatatakse hektarisausel põllul talirukist 'Sangaste', et oleks olemas õppeprogrammiks vajalik materjal. Vili koristatakse käsitsi. Õppeprogrammi käigus saavad õpilased teha mitmesuguseid rehepeksutöid (rabavad vihkusid, peksavad koodiga), tuulavad pekstud vilja ja jahvatavad puhastatud vilja käsikiviga.

Rukkimaarjapäev toimub Eesti Põllumajandusmuuseumis 17. augustil algusega kell 12. Päev korraldatakse koostöös Eesti Rukki Seltsiga. Lisainfo www.epm.ee.

PILLE HERMANN

VANARAHVA USKUMUSED

■ Rukkimaarjapäeval pidi hein tehtud olema ja rukis leigatud. Ega siis kõik ei jõudnud, aga igauks püüdis küll (Iisaku).

■ Rukkimaarjapäeval läks raudnael heina ja külm kivi vette (Viru-Jaagupi). Sama ütlemine käis ka lauritsapäeva kohta (laurits viskab külma kivi vette).

■ Rukkimaarjapäeval igas talus vilja ei koristatud, ei tehtud leiba ega peksetud reie (Lüganuse).

■ Enne maarjapäeva kolm päeva ja pärast maarjapäeva kolm päeva tehti rukkeid. Maarjapäeval ei tehtud midagi, see oli püha (Iisaku).

■ Rukkimaarjapäeval ei töhi rukkid külvata, siis rohistab ära. Vaenlane pidada umbrohtu hulka külvama (Torma).

■ Kui Lüganuse, Iisaku, Torma, Rõuge ja teistes kohtades rukkimaarjapäeval rukist ei lõigatud ega külvatud, siis näiteks Emmastes, Häädemeestel ja Paistus on just seda päeva peetud parimaks rukkikülvipäevaks. Nii usuti Emmastes, et kui rukkimaarjapäeval külida, siis kasvab hää vilja.

■ Külümaarjapäev on sellepärast, et siis külitaks juba esimene rüki maha (Häädemeeste).

■ Rükkitegemise hakatus on keige parem aeg rükkihaarjapäeval ja lõpetus pärtlipäeval, varem tegemine läheb alati nurja – ussid söövad varase rükki ära (Paistu).

■ Kui vili jäetakse päle maarjapäeva koristada, siis ussid löövad talvel viljaterade sisse ja vili tükib kopitama. Päle maarjapäeva koristatud vili ei kõlba enam teisel kevadel maha külvata, sest sellest kasvab kehv vili (Võnnu).

■ Rukkimaarjapäeval peab põldusid äestama, siis ei söö uss sügisel orast mitte (Jämaja).

■ Maarjapäevaks peab olema rukis maha külvatud. Kui külv jäetakse päle maarjapäeva, siis ussid söövad rukkiorase ära ja ei saa hääd rukkisaaki (Võnnu).

(Nopped tegi Ellen Pärn Mall Hiie-mäe raamatutest "Eesti rahvakalender V" 1991; "Rahvakalendri tähtpäevi" 1998.)